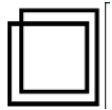

Olgierd Dzieścielski

MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

Subsydiowanie skróśne

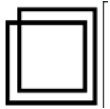
Gdańsk, 29.04.2004

Co to jest?...

Subsydiowanie skrośne - pokrywanie kosztów dotyczących jednego rodzaju prowadzonej działalności gospodarczej lub jednej grupy odbiorców, przychodami pochodzącymi z innego rodzaju prowadzonej działalności gospodarczej lub od innej grupy odbiorców

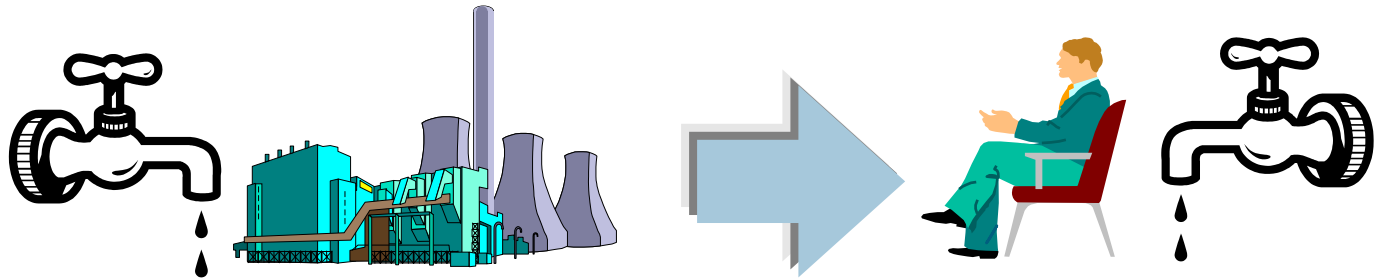

MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

Woda – grupy odbiorców

przemysł

mieszkańcy

wysokie ceny

niskie ceny

1 500	300	przychody	1 200
1 460	160	koszty	1 300
40	140		-100

100 tys. zł

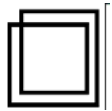
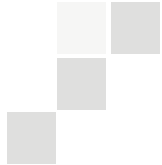
przedsiębiorstwo komunalne

MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

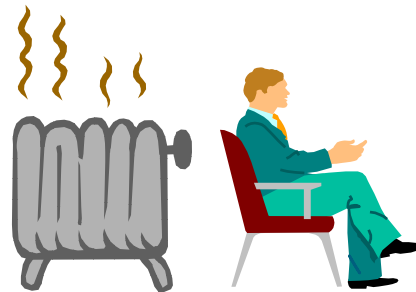

Woda i ciepło

MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

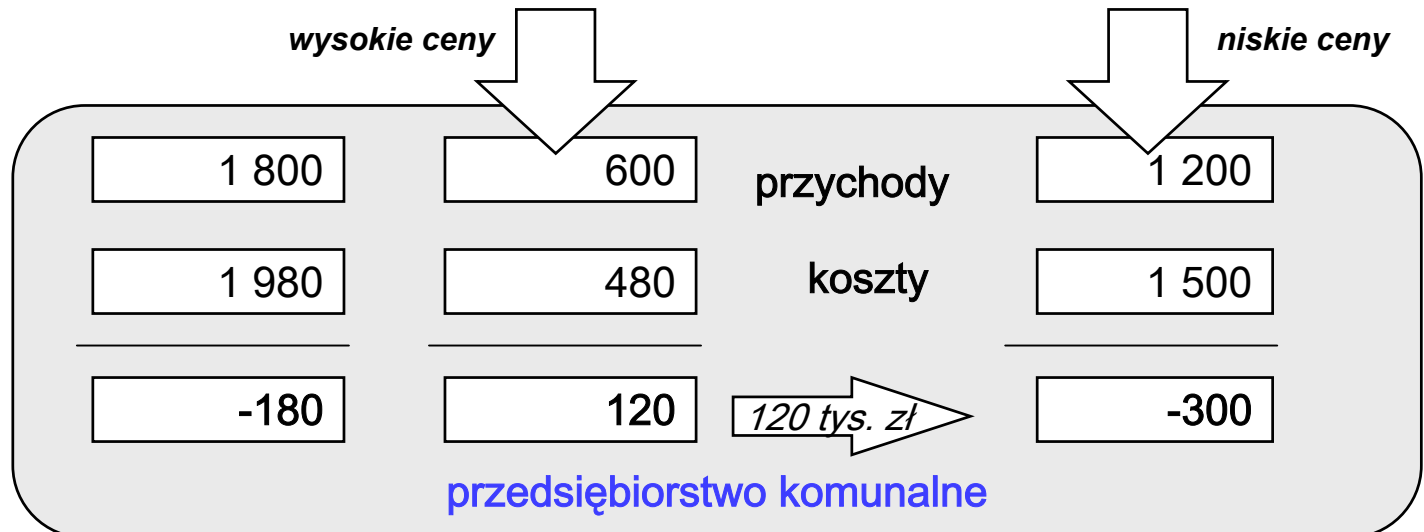
odbiorcy ciepła

odbiorcy wody

wysokie ceny

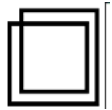
niskie ceny

Przepisy prawa

- Energia elektryczna
  - Rozp. Ministra Gospodarki z dnia 14 grudnia 2000 w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz zasad rozliczeń w obrocie energią elektryczną
- Energia ciepła
  - Rozp. Ministra Gospodarki z dnia 12 października 2000 w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz zasad rozliczeń w obrocie ciepłem
- Woda i ścieki
  - Rozp. Ministra Infrastruktury z dnia 12 marca 2002 w sprawie określania taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków

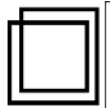
MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

Co mówią przepisy?

- Krótko, zwięźle i jednolicie:
  - Definiują subsydiowanie skróśne
  - „Przedsiębiorstwo opracowuje taryfę w sposób zapewniający eliminowanie subsydiowania skróśnego.”
- Jednak dla energii elektrycznej (rozp. §27) i ciepłej (rozp. §29) :
  - „Jeśli ochrona interesów odbiorców wymaga subsydiowania niektórych grup taryfowych [...]”

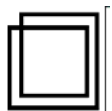
MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

Od kiedy obowiązują przepisy prawa?

Ustawa Prawo energetyczne	Grudzień 1997
Energia ciepła	Listopad 1998
Energia elektryczna	Styczeń 1999
Ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę...	Styczeń 2002
Woda i ścieki	Kwiecień 2002

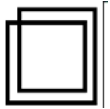
MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

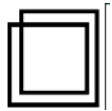
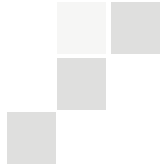
Do zwalczania - nadzór administracyjny

- **Ciepło – nadzór Prezesa URE**
  - **Prawo energetyczne** Art. 23. 2. Do zakresu kompetencji i obowiązków Prezesa URE należy w szczególności: [...] 2) zatwierdzanie i kontrolowanie taryf paliw gazowych, energii elektrycznej i ciepła pod względem zgodności z zasadami określonymi w art. 45 i 46
- **Woda i ścieki – nadzór wójta (burmistrza, prezydent miasta) oraz RIO**
  - **Ustawa o wodzie** Art.24. 5. Wójt (burmistrz, prezydent miasta) sprawdza, czy taryfy [...] zostały opracowane zgodnie z przepisami ustawy, i weryfikuje koszty [...] pod względem celowości ich ponoszenia.
  - **Ustawa o RIO** Art. 1. Izby [...] dokonują kontroli gospodarki finansowej i zamówień publicznych: [...] 6) samorządowych jednostek organizacyjnych, w tym samorządowych osób prawnych

MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

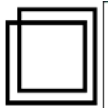
MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

Okazuje się, że subsydiowanie skrośne występuje znacznie częściej...

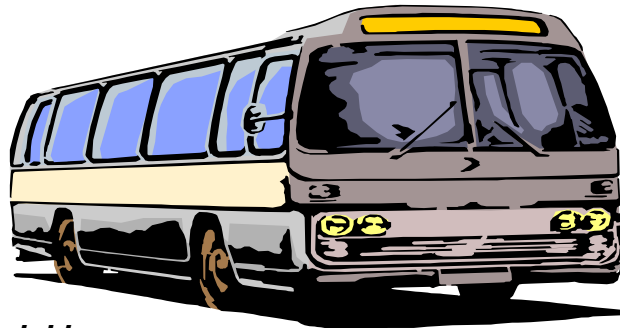

Komunikacja miejska i stacja benzynowa

MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

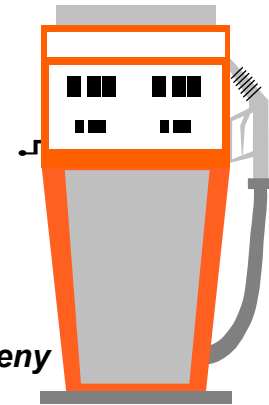
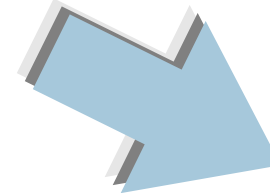
niskie ceny

dotacja

gmina

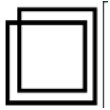

niskie ceny

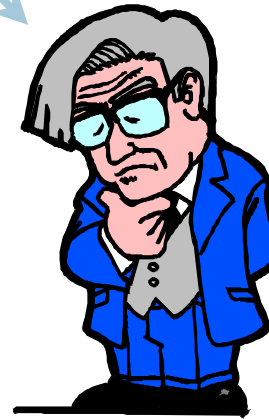
Komunikacja miejska – ulgowe bilety

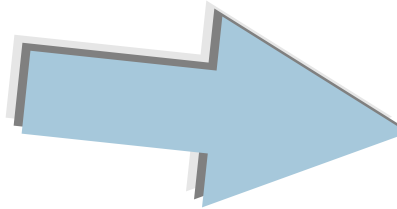
MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

wysokie ceny

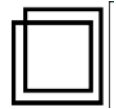
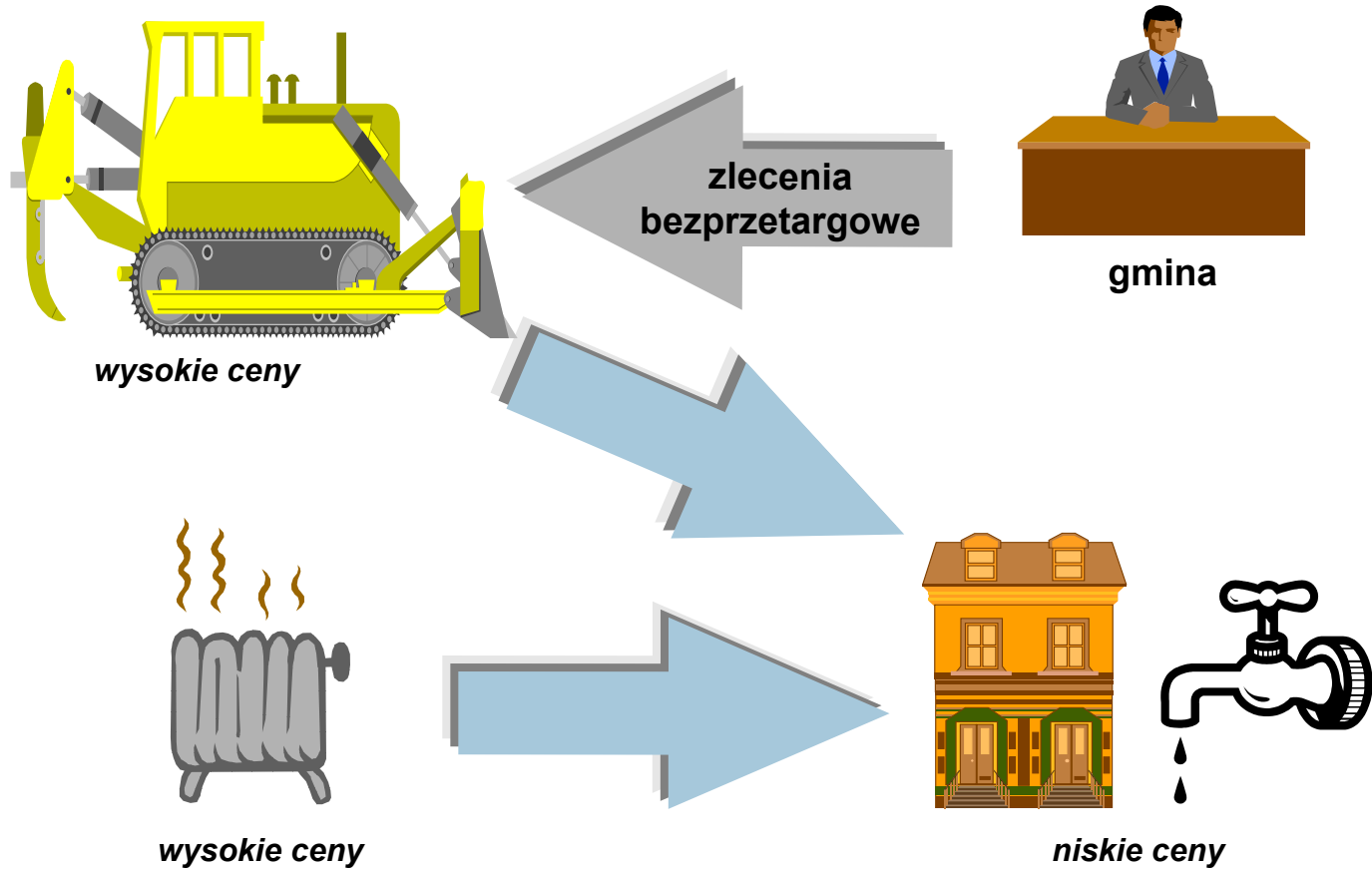

niskie ceny

Utrzymanie dróg gminnych ... i inne

MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

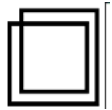
Wysypisko śmieci

wysokie ceny

niskie ceny

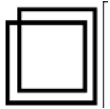
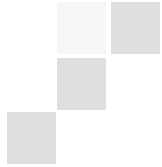

MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

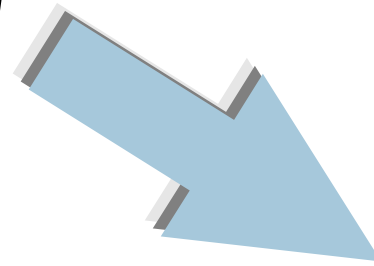
Telekomunikacja Polska SA

MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

wysokie ceny

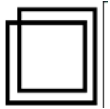
niskie ceny

połączenia lokalne

Subsydiowanie skrośne jest powszechne...

- Subsydiowanie skrośne spotykane jest w każdej gminie
- Nie zależy od rodzaju prowadzonej działalności
- Nie zależy od formy organizacyjno-prawnej przedsiębiorstwa
- Nie zależy od tego, czy przedsiębiorstwo jest rentowne, czy deficytowe
- Nie zależy od tego, czy gmina dotuje działalność, czy też nie

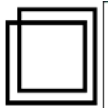
MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

... ale nie występuje w każdym warunkach

- Warunkiem koniecznym do zaistnienia subsydiowania skróśnego jest prowadzenie działalności w warunkach **monopolu**:
  - naturalnego
    - woda i ścieki
    - energia cieplna
    - energia elektryczna
  - instytucjonalnego
    - bezprzetargowe zlecenia z gminy
    - komunikacja miejska
    - szczególne regulacje prawne (TP S.A., PKP)

MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

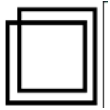

Rodzaj działalności nie ma znaczenia

- Wysypisko śmieci
- Komunikacja miejska
- Oczyszczanie miasta
- Utrzymanie dróg
- Administrowanie mieszkaniami

Jeżeli są prowadzone
w warunkach monopolu

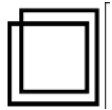
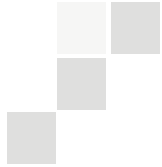
MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

- Telekomunikacja Polska S.A.
- Polskie Koleje Państwowe

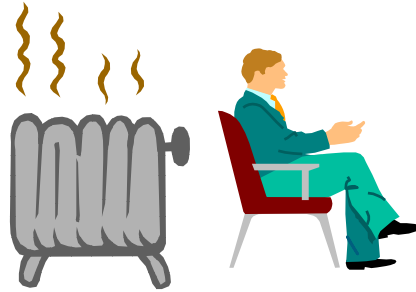

Typy subsydiowania skróconego

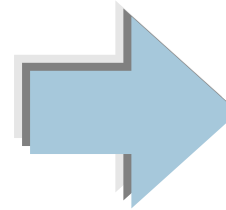

MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

①

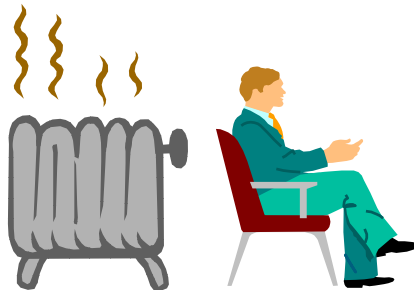
monopol

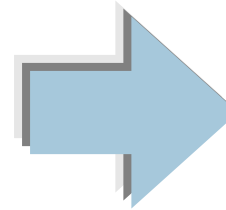
monopol

②

monopol

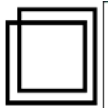

rynek

Typ: monopol → monopol

- Przykłady:
  - Ciepło → woda
  - Woda: przemysł → mieszkańcy
  - Komunikacja: bilety pełnopłatne → bilety ulgowe
  - Utrzymanie dróg → administrowanie domami

MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

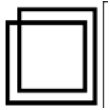
- Subsydiowanie skróśne pomiędzy dwoma monopolami to **wtórna redystrybucja**

Typ: monopol → rynek

- Przykłady:
  - Komunikacja miejska → stacja benzynowa
  - Wysypisko śmieci → wywóz odpadów

MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

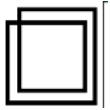
- Subsydiowanie skrócone pomiędzy monopolem a działalnością rynkową jest **nieuczciwą konkurencją**

Dlaczego istnieje subsydiowanie skrośne?

- Subsydiowanie skrośne (w usługach komunalnych) jest dodatkowym narzędziem wtórnej redystrybucji środków
- Władza lubi sięgać do cudzej kieszeni, szczególnie w sposób, którego nie widać
- Podatków nikt nie lubi, subsydiowania skrośnego nikt nie zauważa
- Subsydiowanie skrośne daje więcej możliwości niż redystrybucja poprzez budżet
  - redystrybucja środków z budżetu gminy jest ograniczona przepisami prawa

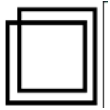
MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

Narzędzia administracyjne są nieskuteczne

- Subsydiowanie skrośne nie może zostać skutecznie ograniczone w trybie nadzoru administracyjnego
  - przepisy prawa dotyczą tylko niewielkiego wycinka zagadnień
  - istniejący aparat administracyjny jest za mały
  - istniejący aparat administracyjny nie ma dostatecznej wiedzy - przedsiębiorstwo zawsze lepiej „poradzi sobie” z księgowaniem kosztów

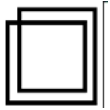
MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

Przepisy prawa są ambiwalentne

- Eliminować subsydiowanie skróśne...
  - ...chyba, że subsydiowania wymaga „ochrona interesów odbiorców”
- Walczyć z monopolami, sprzyjać konkurencji...
  - ...chyba, że chodzi o niektóre gałęzie gospodarki (telekomunikacja, koleje, itd.)

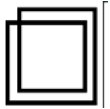
MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

Co robić?...

- Eliminować monopole instytucjonalne - tworzyć konkurencyjne rynki
  - likwidować preferencje gminne dla jednej firmy – likwidować firmy gminne
  - zachęcać prywatne podmioty do realizacji zleceń gminnych
  - pilnować równych warunków konkurencji
- Oddzielać monopole od innych działalności rynkowych
- Oddzielać monopole od siebie

MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

